

1	Innholdsfortegnelse, hoveddel 1	
2	1. INNLEDENDE PERSPEKTIV OG VERDIGRUNNLAG.....	1
3	1.1 PROLOG	1
4	<i>Politikkens betydning.....</i>	<i>1</i>
5	<i>En verden i forandring krever nye løsninger</i>	<i>1</i>
6	1.2 UTSIKT MOT 2025.....	2
7	1.3 VÅR VERDIPLATTFORM	2
8	<i>Det universelle og ukrenkelige menneskeverdet.....</i>	<i>2</i>
9	<i>Menneskerettighetene og bærekraftsmålene.....</i>	<i>3</i>
10	<i>Et mer rettferdig samfunn</i>	<i>3</i>
11	<i>En framtid for jorden</i>	<i>4</i>
12	<i>Verdien av mangfold</i>	<i>4</i>
13	1.4 FNS BÆREKRAFTSMÅL.....	4
14		

15 1. Innledende perspektiv og verdigrunnlag

16 1.1 Prolog

17 Politikkens betydning

18
19 Politikk er avledet av ordet polis, som er gresk og betyr by. Politikk er derfor noe som angår
20 alle “byens”, det vil for oss si samfunnets, borgere. Det handler om hva vi gjør i fellesskap for
21 å gi rom for at det som er godt, sant og vakkert kan vise seg i våre liv.

22
23 Politikk er å delta i det som er felles, altså i det offentlige rommet. Dette skjer på mange
24 nivåer, fra det lokale initiativet om å lage skøytebane på lekeplassen til nasjonale og
25 internasjonale arenaer hvor det tas beslutninger som angår mange.

26
27 Når politikk forstås som å være med og forme det samfunnet man er en del av, å kunne høre
28 og bli hørt, og å kjenne seg som del av en større helhet – da blir politikk ikke bare et middel
29 for å oppnå noe annet, men også et mål i seg selv. Slik forstått kan man til og med si at
30 politikk er blant livets mål, nemlig det å få være et menneske blant mennesker.

31 En verden i forandring krever nye løsninger

32 Verden endrer seg raskere enn noen gang. Det er ikke bare en klisjé, det er en fysisk
33 realitet. Partipolitikkens klassiske ideologier holder ikke nødvendigvis følge med måten
34 verden endrer seg på og tempoet det skjer med. Mer enn noen gang behøves det en form
35 for politikk som åpner for en fornyet tenkning og samtale om hvordan det som er godt, sant
36 og vakkert kan skje i vår egen tid.

1 1.2 Utsikt mot 2025

2 I 2050 er Norge fortsatt et godt land å bo i. Vi har trygg økonomi som bygger på at vi ikke
3 produserer eller bruker mer enn naturens økosystem fornyer hvert år. Og vi har et
4 velferdssamfunn som fungerer godt fordi vi har ført en politikk som bygger kapasitet i
5 mennesker, og har tatt utgangspunkt i den ressursen ethvert menneske er.

6

7 I 2050 har vi et samfunn med små sosiale forskjeller der ingen barn vokser opp i fattigdom,
8 fordi vi har gitt gode muligheter for utdanning og arbeid for alle. Vi har fortsatt en høy
9 levealder fordi vi har ført en god folkehelsepolitikk og satset på forebyggende arbeid.

10

11 Vårt land preges av levende lokalsamfunn, med rike naturgitte ressurser og
12 kunnskapsbygging. Folk ønsker å bo i hele landet, på steder med hver sin unike identitet. I
13 2050 fordeler vi inntektene slik at muligheter til et godt liv ligger åpne for enhver.

14

15 I 2050 har vi gått bort fra et samfunn basert på bruk-og-kast, og er over i gjenbruk og
16 sirkulær økonomi. Det grønne skiftet har ikke gitt oss mindre livskvalitet. Vi bruker ressurser
17 som er fornybare, slik at de ikke tar slutt. Olje og gass er en begrenset ressurs, forbruket er
18 minimert. Verdens energibehov er dekket av andre, mer bærekraftige kilder. Vi ser at vi
19 lærte
20 mye av oljealderen, og at kompetansen vi bygget opp var avgjørende for at vi mestret den
21 grønne omstillingen.

22

23 Vi har tatt vare på naturens mangfold. Vi har vernet og forvaltet jorda, havet og skogen for
24 generasjonene som kommer etter oss. Vi har ikke bygget ned naturen.
25 Norge har basert sin politikk på FNs bærekraftsmål, allerede i 2030 var klimaendringene
26 bremsset vesentlig, og fattigdommen på god vei til å bli bekjempet.

27

28 I 2050 klarer vi oss med den jorda vi har, og er i balanse. Vi bruker ressursene smart, så de
29 ikke blir brukt opp.

30

31 I 2050 er alle med, ingen er utelatt. Vi lever gode liv i et rettferdig samfunn.

32

33 1.3 Vår verdiplattform

34 Det universelle og ukrenkelige menneskeverdet

35 Partiet Sentrums verdigrunnlag kan oppsummeres i én setning: Vi har alle fått livet i gave –
36 og jorden til låns. Vårt politiske arbeid bygger på humanistisk tradisjon og den moderne
37 tanken om bærekraft.

38

39 Den humanistiske tanken om det universelle og ukrenkelige menneskeverdet går som en
40 tråd av gull gjennom historien. Grunnloven utdyper dette i sin paragraf 2: «Verdigrunnlaget
41 forblir vår kristne og humanistiske arv. Denne grunnlov skal sikre demokratiet, rettsstaten og
42 menneskerettighetene.» Sentrum tar disse grunntankene på alvor, og utdyper videre: I kraft
43 av å være til, er vi alle like mye verdt, uavhengig av sosiale kategorier som for eksempel

1 kjønn, alder, etnisitet, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet, funksjonsevne, bosted
2 og sosial- og økonomisk situasjon.

3

4 Den europeiske humanismen tok først form i det kristne Europa på 14-1500-tallet, og har
5 siden utviklet seg til en idé om likeverd og ubetinget nestekjærlighet. Den er et ideal som
6 flere religioner og livssyn strekker seg etter, og som ingen kan ta patent på eller hevde å
7 forvalte alene.

8

9 En av humanismens arvtagere i vår egen tid er den danske filosofen Knut Løgstrup. Han slår
10 fast at nøkkelen til å forstå menneskelivet er at vi alle bærer en flik av den andres liv i våre
11 hender. Vi er slett ikke uavhengige individer, men knyttet sammen gjennom et ansvar for
12 hverandre.

13

14 Arven fra den europeiske humanismen har gjennom historien vært forvaltet i ulik grad og på
15 ulike måter av ulike politiske strømninger. Både konservatismen, liberalismen, sosialismen,
16 kristendemokratiet og sosialdemokratiet har på sitt beste hatt islett av den.

17

18 Partiet Sentrum tilhører i utgangspunktet ingen av disse strømningene, men tar mål av seg
19 til å være en trofast fanebærer for idealet selv; et ideal som har vært der i et halvt årtusen,
20 men aldri blitt gjort til plattformen for et politisk parti.

21

22 Det er en plattform som forplikter. Den legger til grunn at fordi vi alle har fått livet i gave er vi
23 like mye verdt og har en like selvfølgelig plass i verden og livet. Sosiale kategorier splitter og
24 lager kunstige skiller i det menneskelige samfunnet. Vi har alle lik verdi uansett. Lik rett til å
25 leve, lik rett til å elske og lik rett til å være en del av fellesskapet - som enkeltmennesker,
26 medmennesker og medborgere. Vi, og de som kommer etter oss.

27 **Menneskerettighetene og bærekraftsmålene**

28 Året 1948 er et høydepunkt i humanismens historie, da den for alvor ble anerkjent som en
29 global forpliktelse. De mørke erfaringene fra verdenskrigen like før skapte et behov for å
30 systematisere ideene om menneskenes grunnleggende likeverd og gjøre dem forpliktende
31 for verdenssamfunnet – uavhengig av kulturelle og religiøse tradisjoner. Resultatet var FNs
32 erklæring om de universelle menneskerettighetene.

33

34 FNs bærekraftsmål, fremforhandlet av alle FN-landene, er verdens felles arbeidsplan for å
35 utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Vår politikk skal
36 bygge på sosial-, økonomisk- og miljømessig bærekraft.

37 **Et mer rettferdig samfunn**

38 Partiet Sentrum setter mennesket først. Vårt mål er å skape et mer rettferdig samfunn, med
39 plass til alle.

40

41 Vi skal arbeide utrettelig for utjevning og rettferdighet internasjonalt og vi skal påvirke andre
42 land til å gjøre det samme. Dette skal skje innenfor rammen av FN, rettferdige
43 handelsavtaler og visjonen om en inkluderende økonomi. I et langsiktig bærekraftperspektiv
44 er det ingen motsetning mellom norske økonomiske interesser og andre lands utvikling.

1 Verdensøkonomien blir stadig mer sammenvevd og skillett mellom «vi» og «dem» blir stadig
2 mer kunstig. At det går bra for alle er i virkeligheten bra for alle.

3

4 På samme måte tror vi at sosial utjevning også i det enkelte land kommer alle til gode,
5 gjennom å skape mer trygghet og et sterkere samfunn. I siste instans truer sosial ulikhet
6 demokratiet, gjennom å undergrave fellesskapsfølelsen og svekke tilliten mellom mennesker
7 og den enkeltes tro på fellesskapet og staten.

8

9 Menneskets verdi er viktigere enn penger og lønnsomhet, og det siste kan aldri få overstyre
10 det første når målet er et bærekraftig og mer rettferdig samfunn, med plass til alle. Dette vil
11 bety at vi som lever i den rike delen av verden må gi avkall på økonomisk kjøpekraft til fordel
12 for verdens fattige. Dette ansvaret øker i takt med formue og kjøpekraft.

13

14 En framtid for jorden

15 Vi alle har fått jorden til låns, sammen. Det er også bare sammen at vi kan redde den. Mens
16 en politikk for rettferdighet dreier seg om å bry seg om alle mennesker som lever i dag,
17 dreier kampen for klima og miljø seg om å bry seg også om de som lever i morgen.

18 Klimakampen er intet mindre enn å sikre menneskenes og jordas overlevelse. Kampen mot
19 klimaendringene er derfor ikke bare en av mange politiske saker, men den viktigste av dem
20 alle.

21

22 Vi har alle et ansvar for å redde jorda vår og menneskeheten slik vi kjenner den. Og vi må
23 hjelpe hverandre til å gjøre det så fort som mulig. Vi skal ikke bare velte klima, artsmangfold,
24 forurensning og naturvern over på enkeltmennesker uten å gjøre strukturelle endringer.
25 Politikk er å ville – og å velge.

26 Verdien av mangfold

27 Mennesker er mangfoldige og alle har noe å bidra med. Samfunnet må bygge på styrken i
28 det at vi er forskjellige, at vi har ulike evner og egenskaper. Samfunnet kan ikke basere seg
29 på at alle skal være mest mulig like, men at vi ønsker det beste for hverandre, uansett hvem
30 vi er og hvordan vi velger å leve. Fellesskapet må være et rom der alle kan være seg selv.
31 I et åpent og fritt samfunn står respekt og anerkjennelse av annerledeshet sentralt. Partiet
32 Sentrum vil stå opp mot all diskriminering. Kampen for like rettigheter og muligheter for alle
33 er vår felles kamp.

34 1.4 FNs bærekraftsmål

35 Partiet Sentrum bygger politikken på FNs menneskerettigheter og de 17 bærekraftsmålene.

36

37 FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet
38 og stoppe klimaendringene innen 2030. De består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal
39 fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

40

41 Målene forplikter alle land til felles ansvar for å nå dem, men det mangler mye på at målene
42 blir operasjonalisert og innarbeidet i løpende planer og politikk, også i Norge.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

Vi trenger et strukturert kart som viser ansvarsfordelingen i samfunnet for å nå målene. Vi må involvere næringsliv, frivilligheten og det politiske Norge på mer systematisk vis. Det må utarbeides nasjonale delmål som innarbeides i perspektivmeldinger og statsbudsjetter.

Dette er bærekraftsmålene i kortform

- 1: Utrydde alle former for fattigdom i hele verden.
- 2: Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring og fremme bærekraftig landbruk.
- 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.
- 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.
- 5: Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet.
- 6: Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle.
- 7: Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris.
- 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.
- 9: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon.
- 10: Redusert ulikhet i og mellom land.
- 11: Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige.
- 12: Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre.
- 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
- 14: Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling.
- 15: Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold.
- 16: Fremme fredelige og inkluderende samfunn for bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer.
- 17: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.